

DIŞI BİR KÖPEKTE HERNİA İNGUINALİS OLGUSU VE OPERATİF SAĞALTIMI

Ali Said DURMUŞ Mehmet Cengiz HAN

Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Elazığ – TÜRKİYE

Geliş Tarihi: 06.12.2004 Kabul Tarihi: 14.03.2005

ÖZET

Bu olgu sunumunda dişi bir köpekte bulunan kasık fitiği, operasyonunun ve sonuçlarının tanımlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kasık fitiği, Dişi köpek.

ABSTRACT

Inguinal Hernia in a Bitch and Its Operative Treatment

In this case report, hernia inguinalis, its operative treatment and results were described in a bitch.

Key Words: Inguinal hernia, Bitch.

GİRİŞ

Abdominal duvar içerisinden pasaj şeklinde geçen inguinal kanal; inguinal ve eksternal halkalar arasında yer alır. İnternal inguinal halkanın kranial sınırı m. obliquus abdominis internus'un insersiyonunun kaudal kenarı ile şekillenir. M. rectus abdominis ve prepubik tendo ile ventromedial olarak, pelvis ve inguinal ligament ile kaudal ve lateral olarak sınırlanır. Eksternal inguinal halka ise m. obliquus abdominis externus'un insersiyonunda bulunan yarık benzeri bir şekle sahiptir ve internal inguinal halkaya uzanır. Inguinal kanalın anatomisi m. obliquus abdominis internus'un bağlantı yerinin kaudal uzantısına bağlı olarak türler arasında farklılıklar gösterir (1- 4).

Kasık fitiği (hernia inguinalis); bağırsak, omentum, idrar kesesi ve uterus gibi karın organlarının, çoğunlukla da ince bağırsakların inguinal kanal içinden geçerek vagina peritonealise girmesiyle oluşan bir fitik şeklidir (1, 4-6). Fıtıklaşan organ kasık kanalında kalırsa hakiki kasık fitiği adını alır. Eğer fıtıklaşan organlar vagina peritonealis'in dip kısmına (proc. vaginalis) kadar uzanarak testis kesesinin hacmini artırır ve aşağıya doğru sarkmasına neden olursa buna da testis kesesi fitiği (hernia scrotalis) adı verilir (5).

Kasık fıtıkları en çok atlarda, erkek domuz ve köpeklerde, nadiren erkek sığırlarda ve az olarak ta rudimenter inguinal kanal oluşmuş bulunan dişi köpeklerde görülür (1, 5, 7).

Basset hound, Pekingese ve West highland white terrier ırkı köpekler inguinal fıtıklar açısından büyük risk taşırlar. Pekingese ırkı köpekler ayrıca umbilikal fıtık riskini de beraber taşımaktadırlar. Konjenital inguinal fıtıkların sebepleri bilinmemekle birlikte

nedenleri arasında, anatomik farklılıklar, polijenik kalıtım ve enfeksiyöz hastalıklar gösterilmektedir (1).

Dişi köpeklerde ostium vaginale'den çıkan ve processus vaginalis olarak tanımlanan içi yağ dolu bir oluşum bulunmaktadır. Bu oluşumun içerisine lig. teres uteri'den lifler uzanmaktadır. Gebelik ve doğum esnasında bu ligamentin gerilmesiyle ostium vaginale de bir ölçüde genişleyerek inguinal fitiğin oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Bu fitik genellikle meme tümörü ile karıştırılmaktadır (8).

Boğulmamış kasık ve skrotal fıtıklar operatif yolla yapılan red işleminden sonra funikulus spermaticus'un kapalı şekilde kastrasyonu ile sağaltılabilir. Bunların dışında; operatör bağırsak halkalarını elle karın içerisine iterken, bir yardımcının rektumdan bağırsağı çekmesi ile yapılan taxis yöntemi ve değişik operasyonları içeren direkt red yöntemleri bulunmaktadır. Erkek köpeklerde operatif yolla düzeltme kastrasyonla birleştirilerek yapılabilir (9).

Bu olgu sunumunda, dişi bir köpekte gözlenen kasık fitiği olgusunun, operatif sağaltımı ve elde edilen sonuçların aktarılması amaçlanmıştır.

OLGU SUNUMU

Olguyu 6 yaşındaki, kasık fitiği bulunan, melez dişi bir köpek oluşturdu. Anamnez bilgilerinde; hayvanın iki kez doğum yaptığı, doğumdan yaklaşık olarak 1 ay sonra perineal bölgesinde küçük bir şişkinliğin oluştuğu, zamanla büyüdüğü ve yaklaşık olarak 5-6 aylık bir süre içerisinde ise son şekline ulaştığı anlaşıldı. Yapılan muayenede vulvanın ventralinden başlayan 25x18 cm boyutlarında armut benzeri bir şişkinlik saptandı (Şekil 1).

Şekil 1. Olgunun preoperatif görünümü.

Palpasyonda şişkinliğin yumuşak kıvamda olduğu ve içerisinde bağırsak halkaları hissini verecek kitle bulunduğu belirlendi. Sırt üstü yatırılarak yapılan kontrolde; şişkinlik üzerine parmaklarla yapılan basınçla birlikte kesenin küçüldüğü ve içeriğin karın boşluğuna geçtiği ve bu durumda inguinal halkaların palpe edilebildiği gözlenerek reddedilebilen inguinal herni tanısı kondu ve operasyona karar verildi.

Gebelik ve kızgınlık döneminde bulunmayan köpek; genel anestezi eşliğinde operasyona alındı. Genel anestezi; 1.5 ml/10 kg Rompun'un (Bayer, Xylazine hydrochloride 23.32 mg/ml) intramusküler enjeksiyonundan 10 dakika sonra, 15 mg/kg intramusküler Ketalar (Parke- Davis, Ketamin hydrochlorur 50 mg/ml) enjeksiyonu ile yapıldı. Hayvan operasyon masasına sırt üstü pozisyonda yatırıldı. Deri ensizyonu fitik kesesi üzerinden gerçekleştirildi. Deri ve deri altı bağ dokularının kavun dilimi şeklinde yapılan ensizyonunu izleyerek iç fitik kesesine ulaşıldı. Fitik deliğinin kenarlarına konjunktif doku aracılığıyla yapışmış olan iç fitik kesesi parmaklar yardımıyla ayırt edildi. Fitiklaşmış olan bağırsaklar (Şekil 2), gözden geçirilerek karın boşluğuna dikkatlice itildi. Fitik kesesi fitik deliği düzeyinden ampute edildikten sonra m. transversus abdominis'ten de geçecek şekilde derin olarak ve 2 numara krome katgüt ile konan U dikişleriyle bölgedeki eksternal pudental arter ve vena ile kaudal superficial epigastrik arter ve vena korunarak inguinal kanal kapatıldı. Deri altı bağ dokusu 0 numara krome katgüt, deri ise 1 numara ipek iplik ile basit ayrı dikişlerle kapatıldı. Lokal olarak 1.000.000 IU kristalize penisilin verildi. Postoperatif 7 gün süre ile parenteral olarak penisilin+streptomisin (Reptopen-S, Sanofi DİF) uygulaması yapıldı. Postoperatif 1 yıl süre ile aylık kontrolleri yapılan olguda nüks gözlenmedi (Şekil 3).

Şekil 2. Fitiklaşan ince bağırsak segmentlerinin görünümü.

Şekil 3. Olgunun postoperatif 1. aydaki görünümü.

TARTIŞMA

Kasık fitiklarının atlarda, erkek domuz ve köpeklerde, nadiren erkek sığırlarda ve az olarak ta rudimenter inguinal kanal oluşmuş bulunan dişi köpeklerde görüldüğü (5, 8), bu durumun meme tümörleri, kistler, apse ve hematomlar ile karıştırılabileceği bildirilmektedir (8, 10). Dişi bir köpekte görülen bu olgunun yapılan muayenesinde kasık fitiği olgusu diğer lezyonlardan kolayca ayırt edilebilmiştir. Oldukça büyük olan fitik kesesi görünümü ve boyutları itibarıyla, ilk bakışta erkek köpeklerde gözlenebilen hernia scrotalis izlenimini vermekteydi.

Dişi köpeklerde gözlenen edinsel kasık fitiklerinin hayvanın kilosu ve doğum yapıp yapmaması ile ilişkili olduğu bildirilmektedir (1, 5, 7, 8, 10). Yapılan bir çalışmada (11), dişi bir köpekte hernia inguinalis utero gravido olgusu bildirilmiş ve

dişi köpeklerde inguinal bölgede kısa sürede gelişen şişkinlik durumlarında, anamnezde bir kızgınlık periyodu veya bir çiftleşmenin olup olmadığının özenle soruşturulması ve tanıyı takiben repozisyonu mümkün olmayan durumlarda, olguya acil operatif müdahale yapılması gerektiği önerilmiştir. Bu olguyu oluşturan köpek kızgınlık veya gebelik döneminde bulunmamaktaydı. Olgunun iki kez doğum yapmış ve hastalığın doğum sonrasında başlamış olması, hazırlayıcı nedenler açısından literatür verileriyle uygunluk göstermektedir.

Samsar ve Akın (9), genç hayvanlarda operatif sağaltım için bir buçuk yaşına kadar beklenilebileceğini bildirmişlerdir. Bu olgunun 6 yaşında olması operatif sağaltım seçeneğini zorunlu hale getirmiştir.

Dişi köpeklerde gözlenen kasık fitiği olgularında; eğer hayvan gebelik, laktasyon veya östrus

döneminde ise ve strongulatif veya inkarsere bir fitik yoksa, doku hasarını en aza indirmek için bu dönemlerden sonraki bir zamana operatif girişimin ertelenmesi gerektiği bildirilmektedir (1, 7, 10). Sunulan bu olguda operasyon sırasında herhangi bir sorunla karşılaşılma. Hayvanın gebelik, laktasyon ve östrus döneminde bulunmamasının operasyonu kolaylaştırdığı kanısına varıldı.

Bu olguda olduğu gibi, bağırsakların dar bir inguinal kanaldan geçerek hacimli bir fitik oluşturması durumunda dahi herhangi nekrotik bir kısmın gözlenmemesi önemli bulundu. Bu bulgu; İzci ve Koç (10), tarafından bildirilen olgu ile de benzerlik göstermektedir.

Başarılı sonuç alınan bu olgu sunumunun değerlendirilmesinin pratiğe katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Dean PW, Bojrab MJ, Constantinescu GM. Inguinal hernia repair in the dog. In: Bojrab MJ. (Editor). Current Techniques in Small Animal Surgery. 3rd Edition, Philadelphia: Lea&Febiger 1990: 439-442.
2. Niles JD, Williams JM. Perineal hernia with bladder retroflexion in a female cocker spaniel. J Small Anim Pract 1999; 40(2): 92-94.
3. Sandwith DJ. Perineal hernia in the bitch. Vet Rec 1976; 99(1): 18.
4. Waters DJ, Roy RG, Stone EA. A retrospective study of inguinal hernia in 35 dogs. Vet Surg 1993; 22(1): 44-49.
5. Aslanbey D, Candaş A. Veteriner Operasyon. Ankara: Medisan Yayınevi, 1994.
6. Yanık K. Yumuşak ve Sert Dokuların Cerrahi Hastalıkları, İmren HY. (Editor), Kedi ve Köpek Hastalıkları. Ankara: Medisan Yayınevi, 1998:547-600.
7. Bojrab MJ. Inguinal hernias. In: Bojrab MJ. (Editor). Current Techniques in Small Animal Surgery 2nd Edition, Philadelphia: Lea&Febiger 1983.
8. Yücel R. Veteriner Özel Cerrahi. Kocaeli: Pethask Yayınları, 1992.
9. Samsar E., Akın F. Özel Cerrahi. Ankara: Özkan Matbaacılık Ltd Şti, 2002.
10. İzci C, Koç Y. Bir dişi köpekte hernia inguinalis olgusu. Türk Vet Hek Derg 1993; 5(2): 5-7.
11. Seyrek İntaş K, Seyrek İntaş D. Köpekte hernia inguinalis utero gravido olgusu. Veteriner Cerrahi Dergisi 1997; 1(1): 36-39.